

ARXIU

"No puc fer miracles"

Jacob Söderman (Hèlsinki, 1938) ha revalidat per segon cop el càrrec d'Ombudsman (síndic de greuges) de la Unió Europea. Des d'aquesta institució vetlla perquè l'administració comunitària sigui cada cop més transparent i propera als ciutadans de la UE.

Des que el passat 27 d'octubre va tornar a ser escollit per majoria absoluta per al càrrec d'Ombudsman europeu, Jacob Söderman no ha parat. Tot el dia va amunt i avall investigant els casos de mala administració a les institucions de la UE, i si cal, enfrontant-se amb la poderosa Comissió. Al seu despatx d'Estrasburg només poden arribar reclamacions en les onze llengües oficials de la

Unió i per protestes referents a institucions i òrgans de la UE. Per a la resta de queixes ja hi ha altres *ombudsmen, médiateurs, oikousiamies, defensores del pueblo, bürgerbeauftragter, provedores de Justiça, mediatori* i síndics de greuges. Un petit qüestionari via fax ens serveix per aturar uns instantants el seu anar i venir, i reflexionar sobre el que es fa malament a l'Europa agrupada.

—*El ciutadà europeu, de què es queixa?*

—La majoria de les reclamacions que han propiciat una investigació es dirigien contra la Comissió Europea. Es referien a possibles irregularitats en els processos de selecció de personal comunitari, com també a la gestió que fa la Comissió dels procediments d'infracció per incompliments de la legislació comunitària. Moltes reclamacions també toquen temes del medi ambient i de manca de transparència.

—*Ens hauríem de queixar més?*

—Sense dubte és a través del major nombre de queixes rebudes sobre un tema determinat que la meua institució troba l'oportunitat de posar de relleu de la manera més efectiva possible els problemes derivats d'un cert tipus d'actuació per part d'una altra institució comunitària. D'altra banda cal entendre la competència limitada de l'Ombudsman europeu. L'actuació de les autoritats nacionals queda exclosa de l'àmbit de la meua competència.

—*En el seu discurs de principi d'any, davant dels responsables de la redacció de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, vostè va posar èmfasi en el dret a una administració oberta, responsable i al servei dels ciutadans. Actualment passa tot el contrari?*

—Vaig fer una referència especial a aquest punt perquè em sembla lamentable el que ha succeït amb les promeses que es van fer als ciutadans de la Unió en el Tractat d'Amsterdam, segons el qual les decisions s'haurien de prendre "tan obertament com sigui possible". Tot i aquestes bones intencions, la legislació comunitària continua decidint-la a porta tancada el Consell de Ministres. El Tractat també reconeix als ciutadans el dret constitucional d'accés als documents del Parlament Europeu, el Consell i la Comissió. Aquest dret, segons el mateix Tractat, hauria de desenvolupar-se per mitjans reglamentaris. Tanmateix, en la proposta de la Comissió, més aviat estem davant d'un desenvolupament legislatiu de les excepcions que l'administració comunitària podrà aplicar per excloure aquest dret. Per últim, un control real d'aquests drets acostuma a exigir una supervisió externa. El sistema més desenvolupat i efectiu de supervisió és l'establert en el Conveni Europeu sobre Drets Humans. Tots els estats membres de la Unió han acceptat un control internacional a través del sistema del Conveni. Per tant seria recomanable que les institucions i organismes de la Unió se sotmetessin a un tipus similar de supervisió, que podria venir per una adhesió de la UE a aquest conveni.

—Per què creu que la Comissió manté aquesta actitud?

—En la interpretació de la normativa existent sobre accés a documents, la Comissió ha mantingut, en general una actitud oberta i positiva a les meves crítiques. En dates recents la institució ha publicat la seva proposta de Reglament, que jo crec que era molt restrictiva en aquesta matèria. Si bé les meves crítiques inicialment potser es van prendre amb agror, crec que ara s'ha obert la via del diàleg, i espero que, com ha dit el mateix president de la Comissió, es modifiqui la proposta d'una manera més oberta.

—Vostè és el seu enemic?

—Jo no em veig com un enemic de ningú, sinó més aviat com un crític i sempre de manera constructiva. L'Ombudsman Europeu tracta de defensar els interessos dels ciutadans europeus i la Comissió hauria d'entendre que això també va a favor seu. A vegades, durant les nostres investigacions hi ha certa tensió, però confio que finalment s'entendrà que és a través de la col·laboració que es poden aconseguir grans millores en les relacions amb les institucions i els ciutadans europeus.

—Vostè ha proposat un codi de conducta administrativa. En què consisteix?

—Aquest codi conté les normes relatives a tots aquells aspectes d'interès dins del marc de les relacions entre els funcionaris de la Unió i els seus ciutadans. S'hi estableix de manera clara el que els ciutadans tenen dret a esperar de l'administració comunitària.

—Aquests mínims també s'han d'aplicar en les administracions estatals o ja s'hi apliquen?

—Evidentment, la idea d'un codi de bona conducta administrativa resulta necessària també a nivell estatal. És precisament el fet que existeixin aquest tipus de lleis als estats membres el que hauria de convèncer d'una vegada per totes de la necessitat d'una norma similar a nivell europeu.

—La UE és un laberint per al ciutadà?

—Pot presentar-se com un laberint, però no ho és, i és per aquesta raó que una de les meves principals metes és aconseguir un alt grau de transparència en el treball diari de les diferents institucions europees i, a través del codi de conducta administrativa, fer arribar a tots els ciutadans tota la informació necessària per a entendre els seus drets i allò que poden exigir en el seu tracte amb els funcionaris de la Unió. A través d'aquests dos objectius s'aconseguiria per fi una entesa més gran del funcionament de la Unió i que aquesta institució s'acosti més al ciutadà.

—Tornant a la Carta dels Drets Fonamentals, aquest text substitueix una possible Constitució Europea?

—Amb anterioritat a la discussió sobre una Carta de Drets Fonamentals per a la UE, l'Ombudsman Europeu ja havia fet diverses propostes, com la d'insertar una disposició en el Tractat CE en què requeriria que les institucions i els cossos de la Unió respectessin els instruments internacionals existents per a la protecció dels drets humans i que han estat ratificats per tots o la majoria dels estats membres. Perquè aquesta Carta sigui ben compresa pels ciutadans i de fàcil aplicació, s'hauria d'elaborar amb disposicions clares. Si existeix prou voluntat política per part de les institucions de la UE, això podria convertir-se en la base per fer un plantejament més ambiciós en el futur.

—Un dels temes que vostè diu que hauria de ser a la Carta dels Drets és el de ser atès en la llengua pròpia del ciutadà. Alguns eurodiputats han insistit en aquesta qüestió en referència a les llengües no oficials de la UE, però sí oficials en el territori on es parlen, com és el cas del català. Què en pensa?

—La meua opinió és que tota llengua reconeguda en un estat membre ha de respectar-se. Des de l'oficina de l'Ombudsman Europeu sempre s'ha fet un esforç en aquesta direcció, en cas necessari amb la col·laboració dels diversos ombudsmen autonòmics, en particular amb el Síndic de Greuges de Catalunya.

—Com defensa vostè el ciutadà europeu que parla català, bretó o gaèlic, i reclama el dret a usar la seva llengua a l'administració europea i que aquesta li atengui en la seva mateixa llengua?

—Aquesta és una hipòtesi que fins al moment no s'ha plantejat.

—Ha rebut queixes en aquest sentit?

—De moment no.

—Vostè ha dit que no és el Pare Noel, perquè no fa miracles o perquè pocs europeus coneixen que existeix?

—Entre aquestes dues possibilitats, em quedo amb la primera. Sincerament, tot el que voldria donar a entendre és que faig tot el possible per aconseguir els majors beneficis per als ciutadans europeus, però es necessita la col·laboració de les altres institucions i en particular, la col·laboració de la Comissió Europea per aconseguir aquests objectius. En aquest sentit, l'Ombudsman, efectivament, no pot fer miracles.

Söderman només pot rebre les reclamacions en les onze llengües oficials de la UE. "La meua opinió és que tota llengua reconeguda en un estat membre ha de respectar-se. Des de l'oficina de l'Ombudsman Europeu sempre s'ha fet un esforç en aquesta direcció, en cas necessari amb la col·laboració dels diversos ombudsmen autonòmics, en particular amb el Síndic de Greuges de Catalunya".

"Jo no em veig com un enemic de ningú, sinó més aviat com un crític i sempre de forma constructiva. L'Ombudsman Europeu tracta de defensar els interessos dels ciutadans europeus i la Comissió hauria d'entendre que això també va a favor seu."

Oriol Cortacans